QORTI TAL-APPELL KRIMINALI

Onor. Imħallef Dr. Neville Camilleri
B.A., M.A. (Fin. Serv.), LL.D., Dip. Trib. Eccles. Melit.

Appell Numru 324/2017

Il-Pulizija

vs.

Ahmad Sheikh Ahmad

Illum 25 ta' Lulju 2023

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet miġjuba kontra l-appellant **Ahmad Sheikh Ahmad**, detentur tal-Karta tal-Identita' bin-Numru 78208(A), akkużat quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) talli f'dawn il-Gżejjer, ġewwa l-Mosta nhar it-8 ta' Marzu 2015, fis-siegħat bikrin ta' filgħodu:

1. bi vjolenza, ikkommetta stupru fuq il-persuna ta' Jorunn Berget imwielda fl-1 ta' Marzu 1993;

2. ikkommetta attentat vjolenti għall-pudur fuq il-persuna ta' Jorunn Berget imwielda fl-1 ta' Marzu 1993 meta hija ma kinitx f'pożizzjoni li tirreżisti minħabba mard tal-ġisem jew tal-moħħ jew għal raġuni oħra indipendenti mill-għemil tal-ħati;

3. bla ordni skont il-liġi tal-Awtorita' kompetenti, u barra mill-każijiet li fihom il-liġi tagħti s-setgħa lill-privat li jarresta lill-ħati, arresta, żamm jew issekwestra lil Jorunn Berget imwielda fl-1 ta' Marzu 1993 sabiex toqgħod għal xi ħaġa li toffendi l-mistħija tas-sess tagħha;

4. ħebb għal Jorunn Berget imwielda fl-1 ta' Marzu 1993 u kkaġunalha ġrieħi ta' natura ħafifa skont kif iċċertifika Dr. M. Scerri MD;

5. offenda l-pudur jew il-morali, b'għemil li sar f'lok pubbliku jew f'lok espost għall-pubbliku.

Il-Qorti ġiet mitluba li, f'każ ta' ħtija, minbarra li tinfliġġi l-piena stabbilita mil-liġi, tordna lill-imputat sabiex iħallas l-ispejjeż li għandhom x'jaqsmu mal-ħatra ta' l-esperti, jekk ikun il-każ, kif provdut f'Artikolu 533 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

Il-Qorti ġiet mitluba wkoll sabiex, barra milli tapplika l-piena skont il-liġi, tapplika wkoll Artikoli 383, 384 u 385 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta għas-sigurta' tal-vittma Jorunn Berget imwielda fl-1 ta' Marzu 1993.

Il-Qorti ġiet mitluba wkoll li toħroġ Ordni ta' Protezzjoni *ai termini* ta' Artikolu 412Ċ tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta, kemm waqt il-mori tal-kawża kif ukoll f'każ ta' ħtija ma' kull piena li l-Qorti jidhrilha xierqa.

Finalment, il-Qorti ġiet mitluba wkoll sabiex, f'każ ta' ħtija, titratta mal-imputat bħala reċidiv u dan wara li ngħata sentenza mill-Qorti tal-Maġistrati ta' Malta, liema sentenza hija definittiva u ma tistax tiġi mibdula.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali fejn il-Qorti, wara li rat Artikoli 17, 31, 49, 50, 86, 87(1)(c)(g), 198, 201(b), 202(f), 207, 209, 221, 383, 384, 385, 386, 387, 412C u 533 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta, filwaqt li ma sabitx lill-imputat ħati tal-ewwel (1) imputazzjoni addebitata fil-konfront tiegħu u b'hekk illiberatu minnha, sabet lill-imputat ħati tat-tieni (2), tat-tielet (3) u tar-raba' (4) imputazzjoni kif dedotti kontrieh u kkundannatu tliet (3) snin priġunerija.

Rat ir-Rikors tal-appellant ippreżentat fit-18 ta' Lulju 2017 fejn talab lil din il-Qorti sabiex: *"tirriforma s-sentenza appellata billi tikkonfermaha kull fejn ma ddikjaratx ħtija u tirrevokaha għall-kumplament u b'hekk tilliberah minn kull ħtija u piena."*

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat illi dan l-appell ġie assenjat lil din il-Qorti kif preseduta fid-9 ta' Jannar 2023 b'"Assenjazzjonijiet ta' Kawżi u Doveri" mogħti mis-S.T.O. Prim'Imħallef Mark Chetcuti.

Rat il-fedina penali aġġornata tal-appellant eżebita mill-Prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Rat it-traskrizzjoni tas-sottomissjonijiet bil-fomm li kienu saru quddiem din il-Qorti kif diversament preseduta.

Semgħet, fis-seduta tal-20 ta' Ġunju 2023, lill-konsulenti legali jiddikjaraw li ma kellhom xejn aktar xi jżidu mas-sottomissjonijiet li kienu diġa' saru quddiem din il-Qorti kif diversament preseduta.

Ikkunsidrat

Illi fir-Rikors tal-Appell tiegħu l-appellant jitlob li din il-Qorti tirriforma s-sentenza appellata billi filwaqt li tikkonfermaha kull fejn ġie liberat, tirrevokaha fejn sabitu ħati u konsegwentement tilliberah minn kull ħtija u piena.

Illi minkejja li fir-Rikors tal-appell tiegħu l-appellant iressaq numri ta' aggravji, din il-Qorti hija tal-fehma li jkun opportun li f'dan l-istadju tinnota s-segwenti:

- is-sentenza appellata ġġib id-data tat-22 ta' Ġunju 2017 – din id-data tidher fuq l-ewwel paġna tagħha (*a fol.* 283);

- mill-verbali miżmuma quddiem l-Ewwel Qorti l-uniku wieħed li jgħid li ngħatat is-sentenza u li l-kawża ġiet deċiża kien dak tas-seduta tal-11 ta' Lulju 2017 (*a fol.* 282);

- il-verbal tas-seduta tat-22 ta' Ġunju 2017 ma jgħidx li ngħatat is-sentenza u anqas li l-kawża ġiet deċiża.

Illi l-ġurisprudenza tgħallem li mhux kull irregolarita' jew impreċiżjoni li jista' jkun hemm fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati twassal għan-nullita' tagħha. Artikolu 382 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta jistabbilixxi r-rekwiżiti ta' sentenza valida. Artikolu 382 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta jgħid hekk:

> "Il-Qorti, meta tagħti s-sentenza kontra l-imputat, għandha tgħid il-fatti li tagħhom dan ikun ġie misjub ħati, tagħti l-piena u ssemmi l-artikolu ta' dan il-Kodiċi jew ta' kull liġi oħra li tkun tikkontempla r-reat."

Illi għandu jingħad li n-nuqqas ta' osservanza ta' wieħed jew iktar mir-rekwiżiti msemmija f'Artikolu 382 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta jwassal għal nuqqas ta' ħtieġa formali essenzjali li timpinġi fuq is-sentenza u l-alidita' tagħha. F'diversi sentenzi[1] mogħtija minn din il-Qorti diversament preseduta ngħad kif l-elementi msemmija f'Artikolu 382 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta huma meqjusa *ad validitatem* u jridu jiġu osservati skrupolożament. Din l-iskrupolożita' fl-osservanza ta' dawn ir-rekwiżiti mhix sempliċi

[1] Ara **Il-Pulizija vs. Joseph Farrugia** (28 ta' Mejju 1987), **Il-Pulizija vs. Anthony Zahra** (26 ta' Mejju 1994), **Il-Pulizija vs. Joseph Muscat** (10 ta' Ġunju 1994), **Il-Pulizija vs. Stephen Bonsfield** (Numru 327/2005 – 27 ta' April 2006), **Il-Pulizija vs. Robert Farrugia** (Numru 357/2014 – 19 ta' Novembru 2015), **Il-Pulizija vs. Philip Zahra** (Numru 348/2015 – 28 ta' Settembru 2017), **Il-Pulizija vs. Nutar Peter sive Pierre Falzon** (Numru 384/2018 – 17 ta' Jannar 2019).

formaliżmu iżda hija bbażata fuq il-ħtieġa li s-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati tkun ċara u ma toħloq l-ebda inċertezza f'moħħ l-imputat għal dak li jirrigwarda d-dikjarazzjoni ta' ħtija fil-konfront tiegħu.

Illi b'daqshekk ma jfissirx li s-sentenzi tal-Qorti tal-Maġistrati jridu jkunu eżenti minn kull forma ta' żball jew ineżattezza, anke jekk tkun relattivament żgħira jew minuri. Spiss jiġri li s-sentenzi tal-Qorti tal-Maġistrati jkun fihom ineżattezzi li pero' mhux neċessarjament iwasslu għan-nullita' tas-sentenza.

Illi għandu jingħad li n-nuqqas ta' indikazzjoni preċiża tad-data fuq sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati mhix waħda minn dawk ir-rekwiżiti li jinsabu mniżżlin f'Artikolu 382 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta. Iżda dan in-nuqqas ġie interpretat mill-ġurisprudenza bħala nuqqas ta' dettall indispensabbli għall-validita' ta' dik is-sentenza. <u>Id-data tas-sentenza mhix formaliżmu żejjed iżda parti essenzjali mis-sustanza tas-sentenza in kwantu tipprovdi ċertezza dwar iż-żmien tal-ġudizzju. Huwa rekwiżit tant ovvju kwantu jassigura r-retta amministrazzjoni tal-ġustizzja minħabba li minbarra li jiċċirkoskrivi l-parametri temporali perentorji tad-dritt tal-appell tal-partijiet minn dak il-ġudizzju, jistabbilixxi wkoll il-punt tat-tluq minn meta ċerti konsegwenzi tas-sejbien ta' ħtija jistgħu jibdew jiskattaw</u>.

Illi huwa minnu li n-nuqqas ta' ħarsien tad-dispożizzjonijiet ta' Artikolu 382 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta jikkontemplaw il-piena tan-nullita' tas-sentenza b'mod tassattiv biss f'każ fejn tingħata sentenza kontra l-imputat. Iżda r-rekwiżit tad-data fuq sentenza penali hija rekwiżit tant ovvju daqskemm indispensabbli li n-nuqqas ta' indikazzjoni preċiża tagħha fuq is-sentenza nnifisha huwa meqjus mill-ġurisprudenza bħala nuqqas ta' tħaris ta' regola t'ordni pubbliku li jwassal anki għan-nullita' tas-sentenza sollevabbli *ex officio*. Dan huwa riskontrabbli f'sentenzi ta' din il-Qorti diversament preseduta f'kawżi, fejn kienet tirriżulta diskrepanza bejn id-data mniżżla fil-kopja formali tas-sentenza mogħtija u dik id-data mniżżla fl-atti proċesswali, fosthom fil-kawżi **Il-Pulizija vs. Peter Axisa** (Numru 556/2015) deċiża fit-30

ta' Novembru 2017, **Il-Pulizija vs. Joseph Mifsud** (Numru 160/2019) deċiża fit-3 ta' Diċembru 2019 u **Il-Pulizija vs. George Gatt** (Numru 260/2017) deċiża fil-25 ta' Ġunju 2020.

Illi din il-Qorti tagħmel riferenza għas-sentenza mogħtija minn din il-Qorti diversament preseduta fit-8 ta' Lulju 2022 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Justin Mallia** (Numru 43/2022) fejn ingħad hekk:

> "Illi din il-kawża titratta dwar l-eċċezzjoni sollevata mid-difiża li s-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali hija nulla u dan għaliex għandha żewġ dati reġistrati. Hemm id-data tat-13 ta' Jannar 2022 li tidher fuq il-kopja tas-sentenza esebita mid-difiża fuq il-parti warrani tagħha qabel il-firma tal-Maġistrat u fil-parti ta' quddiem taħt isem il-Maġistrat hemm indikat data differenti u ċioè nhar il-31 ta' Jannar 2022.
>
> Jidher ukoll li fil-kopja li hemm esebita l-Qorti li ġiet esebita flimkien mal-proċess meta ġie ntavolat ukoll hemm żewġ dati, hemm id-data tat-13 ta' Jannar, 2022 fuq il-parti ta' wara u tispjega li tali data saret bħala korrezzjoni wara li d-Deputat Reġistratur tal-Qorti Lorianne Spiteri ndunat b'dan l-iżball.
>
> Għalhekk dak li qed jistqarr l-Avukat difensur Dr. Franco Debono u ċioè li hemm żewġ dati fuq l-istess sentenza huwa minnu minn eżami ta' l-istess sentenza.
>
> Din il-Qorti semgħet lill-Uffiċjal tal-Qorti nhar it-30 ta' Ġunju 2022 Lorianne Spiteri u din spjegat li in effetti hija tokkupa l-kariga ta' Deputat Reġistratur fil-Qorti tal-Maġistrati li tippresjedi l-Maġistrat Dr. Nadine Lia. Murija s-sentenza esebita fl-atti *a fol.* 79 *et seq.* tgħid li kienet hi li għamlet il-korrezzjoni fuq il-parti ta' wara din is-sentenza u ċioè li hi bidlet id-data mit-13 ta' Jannar għall-31 ta' Jannar 2022 u dan wara li għarfet il-firma tagħha.

Mistoqsija jekk għamlitx din il-korrezzjoni qabel ma ngħatat is-sentenza jew wara tgħid li ma tiftakarx. Mistoqsija jekk fil-fatt kienitx anke saħansitra rreġistrat din is-sentenza fil-*LECAM system* b'żewġ dati tgħid li jista' jkun. Mistoqsija jekk il-korrezzjoni saritx wara li kien induna biha l-avukat difensur tal-akkużat, tgħid li setgħa kien il-każ u għalhekk li tali korrezzjoni saret wara li kien ġie ntavolat dan l-appell. Tghid li qatt ma saret korrezzjoni fil-kompjuter fejn kienet *'saved'* is-sentenza.

Fil-kawża **Il-Pulizija vs. Aryna Zrakava** deċiża nhar l-10 ta' Diċembru 2019 din il-Qorti stqarret li hija s-sentenza fil-forma stampata, li tkun tinsab fil-proċess, u debitament iffirmata mill-Maġistrat li jkun pronunzjaha, li għandha tkun ritenuta dik li toħloq stat fil-konfront ta' terzi filwaqt li dak li wieħed isib miktub mill-Maġistrat fuq il-komparixxi jew fuq dokument ieħor għandhom jiġu ritenuti bħala li huma l-appunti tal-Maġistrat li jkun niżżel matul id-dibattitu tal-kawża u dawn ma jistgħux jitqiesu li jifformaw is-sentenza vera u proprja tal-Qorti tal-Maġistrati.

Illi din il-Qorti tagħmel referenza għal sentenza mogħtija minn din il-Qorti **Il-Pulizija vs. Joseph Mifsud**[2] fejn għamlet referenza għal sentenza oħra mogħtija minn din il-Qorti diversament preseduta fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Peter Axisa**[3] fejn il-fatti tal-każ kienu kon simili fis-sens li dik il-Qorti osservat illi s-sentenza appellata ġġib id-data tal-10 ta' Diċembru, 2016 meta l-atti jindikaw illi f'dik id-data l-atti kienu ilhom konklużi sa mill-10 ta' Diċembru 2015 u f'dik il-kawża fejn kien hemm data ħażina fis-sentenza l-Qorti għaddiet biex tilqa' l-aggravju ta' nullita' u annullat is-sentenza mogħtija.

---

[2] "Deċiża mill-Qorti tal-Appelli Kriminali nhar it-3 ta' Diċembru 2019."
[3] "Deċiża mill-Qorti tal-Appelli Kriminali nhar it-30 ta' Novembru 2017."

Illi fil-każ odjern kif onestament xehdet Lorianne Spiteri ma jirriżultax jekk il-korrezzjoni saret qabel ma ngħatat is-sentenza jew wara li ngħatat. Anzi *siccome* s-sinjorina Spiteri qalet li fil-kompjuter is-sentenza għadha *saved* b'żewġ dati il-probabilita' hi li l-korrezzjoni fuq is-sentenza esebita f'dawn l-atti saret wara li ġie ntavolat ir-Rikors ta' l-appell ta' Dr. Franco Debono.

Illi a bażi ta' dan l-insenjament din il-Qorti ser ikollha tiddikjara din is-sentenza ukoll nulla u bla effett stante li hija karenti minn dettall indispensabbli għall-validita' tagħha."

Illi din il-Qorti tagħmel riferenza wkoll għas-sentenza mogħtija minn din il-Qorti diversament preseduta fit-23 ta' Marzu 2023 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Joseph Pullicino** (Numru 249/2022) fejn ingħad hekk:

"11. Mill-atti proċesswali jirriżulta li s-sentenza stampata mir-Reġistratur ġiet iffirmata mhux biss minnha iżda wkoll mill-Maġistrati. Din allura hija l-kopja uffiċjali li tikkostitwixxi stat fil-konfront ta' terz. Ġara f'dan il-każ li d-data ta' din is-sentenza hija indikata li ngħatat fit-3 ta' Mejju 2022. Iżda hemm ukoll il-verbal tas-seduta datat 18 ta' Mejju 2022 fih ukoll imniżżel notamenti li jindikaw dak li l-Maġistrat riedet li tkun il-parti dispożittiva tas-sentenza. Iżda, kif intwera iżjed il-fuq, dan il-verbal ma jistax jitqiesx bħala sostitut għall-kopja uffiċjali tas-sentenza li tinsab f'paġna 90 u l-anqas jista' jagħmel tajjeb għan-nuqqasijiet tagħha. B'dan il-mod allura ċ-ċertezza tal-Ġudikat ġie mxejjen in kwantu l-verbal jgħid li d-deċiżjoni ttieħdet fit-18 ta' Mejju 2022 mentri l-kopja uffiċjali tas-sentenza tgħid li din ingħatat fit-3 ta' Mejju 2022. Din id-diskrepanza sfortunata, għalkemm hija probabbilment frott ta' żball fit-tipa, mhix meqjusa mill-ġurisprudenza bħala żball sanabbli meta jkun sar fid-data ta' meta ġiet pronunzjata s-

> sentenza. Għalhekk l-ewwel aggravju tal-Avukat Ġenerali jimmerita li jiġi milqugħ."

Illi minkejja li dak li ngħad fis-sentenzi hawn fuq ikkwotati ma kienx identiku eżatt għall-każ li għandha quddiemha din il-Qorti, din il-Qorti tinnota li l-fatt li fis-sentenza appellata hemm mniżżla data ta' meta suppost ingħatat meta ma jirriżultax li s-sentenza ingħatat dakinhar jwassalha sabiex tabbraċċja l-insenjamenti hawn fuq ikkwotati u b'hekk din il-Qorti ser tirrevoka s-sentenza appellata u tiddikjaraha nulla. Il-fatt li hemm data fuq is-sentenza appellata li ma jirriżultax li hija d-data ta' meta suppost ingħatat ma jistax jitqies bħala *lapsus calami vel computeri*.

Illi din il-Qorti terġa' tagħmel riferenza għas-sentenzi fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Justin Mallia** u **Il-Pulizija vs. Joseph Pullicino** msemmija aktar 'il fuq f'din is-sentenza u bħalhom ser tibgħat l-atti proċesswali lill-Ewwel Qorti sabiex l-appellant ma jiġix ipprivat mill-benefiċċju tad-*doppio esame* b'dan illi jiġi speċifikat li din il-Qorti mhijiex qed tannulla l-proċeduri kollha li saru quddiem l-Ewwel Qorti pero' l-appellant irid jitpoġġa mill-ġdid fil-pożizzjoni li kien immedjatament qabel ma ġiet ippronunzjata s-sentenza appellata.

Decide

Għal dawn il-motivi, il-Qorti qegħda *ex officio* tirrevoka s-sentenza appellata u, biex ma tipprivax lill-partijiet mill-benefiċċju tad-*doppio esame*, qed tirrinvija l-atti lill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali sabiex l-appellant jerġa' jitpoġġa fil-pożizzjoni li kien immedjatament qabel ma ġiet pronunzjata s-sentenza appellata u biex terġa' tingħata sentenza mill-ġdid skont il-liġi.

Onor. Dr. Neville Camilleri	**Alexia Attard**
Imħallef	**Deputat Reġistratur**